

Panslovanská únia

www.pansu.sk



Bulletin Stálej konferencie Panslovanskej únie 2/2010

Bratislava, jún 2010

1.

Zástancovia postavenia sochy T.G.M. na Vajanského nábreží v Bratislave svojou tvrdohlavou neústupnosťou vyrábajú nový zbytočný zdroj napätia. Nechcú pochopiť, že čechoslovakizmus bol neživotaschopnou vetvou na kmeni slovanskej lipy. A zrejme nie sú ani schopní, či ochotní pochopiť, že je načas česko-slovenskú vzájomnosť nahradiť priateľskými vzťahom Slovákov a Čechov v rámci širšieho slovanského a európskeho sveta. Príspevok, ktorý prikladám, reaguje na článok P. Gettinga „Nepriateľ tatíčok“.

Ad: Nepriateľ tatíčok

29. apríl 2010

Nedávno sa mi dostal do rúk článok od Petra Gettinga s názvom : „Nepriateľ tatíčok“. Autor v úvode všetkých, ktorí majú výhrady proti postaveniu sochy T. G. Masaryka v Bratislave zatriedil, ako nacionalistov, neonacistov, či schizofrenikov, prípadne spochybnil ich kádrový profil a najmä spochybnil ich činnosť.

Autor sa ďalej snaží o výpočet hrdinstiev a zásluh T. G. Masaryka o Slovensko, ale aj o Bratislavu a o jeho fatálnych chybách skromne píše, že sa dopustil aj nejakých chýb, tak ako každý iný politik. Ak by tie zásluhy prevážili chyby a nedostatky a ak by predmetnú sochu nechceli postaviť práve na Vajanského nábreží, ale niekde inde, tak by sa to možno s až z takým odporom nestretlo.

Pravda je však taká, že Masaryk pre Slovákov skutočne žiadnym „tatičkom“ nebol. Podľa E. Beneša sa tento človek o Slovákoch vyjadril takto: „*Je to banda, zkorumpovaná*“.

Celá Masarykova politická činnosť bola založená na obnovení českej štátnosti, rozšírenej a posilnenej územím Slovenska a jeho obyvateľmi, z ktorých chcel mať „*Čechoslovákov*“, o čom, okrem iného, svedčí a jeho výrok „*Český národ jest i pod Tatrami.*“ Svoje politické zameranie T. G. Masaryk vyhlásil 21. decembra 1918 takto: „*Již před 500 lety jsme měli v Husitech a Táborech první socialisty-komunisty české. Tábor byl první demokratickou a socialistickou republikou.*“

Ak už teda opomenieme skutočnosť, že Masaryk odmietol plniť Pittsburskú dohodu, že za jeho vládnutia začala programová likvidácia slovenského priemyslu a ak tiež silno prižmúrieme oči nad tým, že bol neomarxistom nenávidiacim kresťanstvo (nikdy sa osobne nezúčastnil na žiadnej verejnej katolíckej oslave, napríklad ani na celonárodných oslavách jubilea českého patróna sv. Václava v roku 1929), aj tak by sme sa mali zamyslieť nad tým, že S. H. Vajanský T. G. Masaryka z duše neznášal. Vajanský ako prvý odsúdil Masarykovo písanie ako „*židovské feuillonistictvo a nesvedomitú triviálnost*“²⁴. Vajanský nešetril kritikou „*pražského humanizmu, realizmu a internacionalizmu*“ a Masaryka neváhal biľagovať prívlastkami ako lump, vagabund, poltron, šašo, oplan, neobrezaný žid, karikatúra Nietzscheho a podobne. Čech,

prof. Pražák o vzťahoch medzi Vajanským a Masarykom napísal: „... *jaksi v generálni přehlídce Hurbanových románových thesí (Masaryk) definitivně zúčtoval s Hurbanem-Vajanským a odmítl jej tak rozhodným záporom, že se jím opravdu rozklenuly dva protichodné světy, přes něž již nikdy nebylo možno vzklenouti most dorozumění a soužití.*“. Ak boli vzťahy medzi Vajanským a Masarykom skutočne také, ako je uvedené vyššie, tak potom sa pýtam: ***Je korektné postaviť Masarykovu sochu na Vajanského nábreží? O čo tu ide? Je to hlúposť alebo arogantné ignorantstvo a čo z toho je horšie?*** A len tak mimochodom pán Getting, myslíte si, že by bolo možné postaviť na Ben Gurionovom letisku v Tel Avive sochu Jásira Arafata?

Na záver názor Karla Čapka, ktorý sa ako málokto priblížil T. G. Masarykovi: „*Masaryk rozdělával lidi na dvě kategorie: ten, kdo byl v pořádku a Masaryk měl o něm dobré mínění, byl „pěkný člověk“. Ale běda, o kom se vyslovil, že je „člověk nepěkný“. Ten byl u prezidenta vyřízen.*“. Toto je výstižná charakteristika „tatička“ Masaryka, ktorého sochu chcú arogantní čechoslovakistickí hlupáci postaviť na bratislavskom nábreží pomenovanom po jeho úhlavnom protivníkovi S. H. Vajanskom. Ak sa tento chorý zámer uskutoční, tak sa v hrobe budú obracať ako Vajanský, tak aj Masaryk.

JUDr. Milan Janičina
predseda Panslovanskej únie

2.

S možnosťou poskytnúť maďarské štátne občianstvo zahraničným Maďarom, najmä slovenským, srbským, chorvátskym, rumunským a prípadne aj ukrajinským občanom, súvisia mnohé otázky a možno sa za tým skrýva pokus o superšvindľ. O tom je príspevok JUDr. Poláka.


Maďarský dlh a dvojité občianstvo, alebo zábava maďarských gavalierov

4. máj 2010

Príslovie: „Za všetkým hľadá ženu“ má pôvod vo Francúzku. Dnes v dobe globalizácie a internacionalizmu ho však zatieňuje oveľa pravdivejšia veta: „Za všetkým hľadá peniaze“.

Vyjadrenia súčasného maďarského premiéra V. Orbána, že sa cíti byť premiérom pätnástich miliónov Maďarov súvisia s jeho víziami o udeľovaní občianstva krajanom z cudzích štátov. Udeľovanie občianstva by mal byť akýsi dôkaz toho, že myšlienka jednotného maďarského národa ako jedna z volebných téz je myslená vážne a bude možno jedným z prvých krokov potvrdenia tohto cieľa vo forme zákona.

Udelenie občianstva je právny akt štátu, pričom podmienky udeľovania určuje štát, ktorý občianstvo udeľuje. Ak však ide o udeľovanie občianstva občanom iného štátu, mala by medzi dotknutými štátmi existovať medzi-

národná zmluva, ktorá upravuje podmienky dvojitého občianstva a ktorou sa dotknuté štáty dobrovoľne riadia. Žiadna taká zmluva však medzi Slovenskom a Maďarskom neexistuje. Takého medzinárodné zmluvy majú zabráňovať tomu, aby nedochádzalo ku kolízii právnych úprav zákona o štátnom občianstve medzi jednotlivými štátmi, ktorých občan má dvojité občianstvo (bipolitizmus). Dovolím si však vysloviť pochybnosť o dobrej vôli Maďarskej republiky  dodržiavať akékoľvek medzinárodné zmluvy so Slovenskom, pretože máme skúsenosť s dodržiavaním maďarských záväzkov súvisiacich s výstavbou vodného diela Gabčíkovo-Nagymaros a tiež sme svedkami toho, že maďarská strana nedodržiava ani svoje záväzky zo Zmluvy o dobrom susedstve a priateľskej spolupráci medzi Slovenskou republikou a Maďarskou republikou.

Budeme zrejme svedkami toho, že proklamované udeľenie maďarského občianstva (najmä) slovenským občanom a jeho realizácia, budú priamo úmerné stavu ekonomiky Maďarska a vývoju dlhu tejto krajiny. Maďarsko bolo prvým členským štátom EÚ, ktorý požiadal MMF o finančnú pomoc, kvôli hrozbe štátneho bankrotu. Maďarský verejný dlh je, podľa Erste Group Bank, na úrovni cca 80% HDP. Ku koncu roka 2010 dosiahne podľa odhadov až 82,5 percenta HDP. Nejde v skutočnosti o prípravu superšvindlu v súvislosti s chůtkami V. Orbána vstúpiť v roku 2011 do eurozóny? Veď zníženie zadlženosti bude určite podmienkou pre Euro v Maďarsku.

Slovensko zasa patrí medzi najmenej zadlžené krajiny v EÚ a jeho verejný dlh je okolo 30% HDP. To, že Slovensko má takú nízku mieru zadlženosti je zásluhou aj všetkých jeho občanov, ktorí sa na tvorbe HPD svojou prácou podieľajú, a to bez ohľadu na ich národnosť.

Dovolím sa opýtať či niektorý slovenský občan túži po dieľat' sa na znášaní bremena maďarského dlhu tým, že prijme maďarské občianstvo? Ved' „zvýšením počtu obyvateľov“ pri konštantnej výške dlhu v určitom čase sa tento dlh prerozdeli a čiastočne odbremení súčasných občanov Maďarska.

Možno že v prvých krokoch tejto hry budú nahovárať „krajanom“, že toto zaťaženie sa ich týkať nebude. Som však zvedavý, či budú súhlasiť obyvatelia Maďarska s tým aby ich krajanovia získali maďarské občianstvo a s ním len výhody. Alebo maďarskí politici sľúbia krajanom, že všetky práva rovnocenné súčasným maďarským občanom nadobudnú, až keď bude Maďarsko v „dobrej ekonomickej kondícii“ - bez veľkého dlhu? Existuje taký vtíp, že ***maďarský gavalier zásadne neplatí, ale nechá si za svoju útratu zaplatiť***. Ak niektorí naši občania príjmu ponuku maďarského občianstva a časom sa ukáže, že ich len nalákali ako prostriedok na dosiahnutie iných cieľov, všetko sa ukáže ako stavanie „vzdušných zámok“ a realita jednotného maďarského národa bude v skutočnosti len ***solidárnosť všetkých ľudí maďarskej národnosti k maďarskému štátnemu dlhu***, čo nastane

potom? Nebudú určité skupiny, ktoré majú v správnom čase vytvárať marketing ponuke občianstva, odporúčať aby si ponechali tiež všetci slovenské občianstvo ako zálohu podľa toho, ktorá krajina bude na tom hospodársky lepšie? Verím, že takto neuvažuje a nepristúpi na tento hazard so sociálnymi istotami žiaden rozumný slovenský občan, ktorý si vie spočítať jedna plus jedna a som tiež presvedčený, že pri tomto pokuse o ponuku občianstva zo strany Maďarska každý slovenský občan maďarskej národnosti odkáže Maďarskej republike len jedno čo dnes často počúvame tiež v médiách v súvislosti s inými krajinami topiacimi sa v dlhoch: ***„Párty sa skončila a je treba zaplatiť účet, ale v tomto prípade bez zahŕňovania iných do tejto zvláštnej hry“***.

JUDr. Ivan Polák,
člen Panslovanskej únie

3.

*Slovenská diplomacia za veľa nestojí. Ani tá súčasná, ale ani tá minulá. Práve tej minulej sa venuje príspevok
JUDr. Fedora Lajdu.*

Tichá diplomacia alebo sladké ničnerobenie

7. máj 2010

Bývalý slovenský minister zahraničných vecí Eduard Kukan v TA3 reagoval na slová predsedu slovenskej vlády Róberta Fica, v súvislosti so známym vyhlásením maďarského prezidenta László Sólyóma v srbskej Vojvodine (z 13.3.2010). Reakciu predsedu vlády označil za neadekvátnu a tvrdil, že Róbert Fico svojim vyjadrením vystavil Slovenskú republiku na posmech. Podľa neho sa treba správať bez komplexov menejcennosti a veci riešiť tichou diplomatickou cestou.

Zdá sa, že tento bývalý vysoký štátny úradník, ktorý patrí do zlatého fondu amnestovaných starých štruktúr, vždy obľuboval tichú diplomaciu alebo skôr sladké ničnerobenie. Podľa Eduarda Kukana na Maďarov platí iba dokonalé ticho, tomu rozumejú a iba takáto cesta vedie k očakávaným výsledkom.

Formálne akty, ktoré si druhá strana ani nevšimne, alebo účelovo odignoruje, nie sú riešením a ani posunom

k lepšej kultúre vzťahov. Kde je záruka, že maďarská strana bude rešpektovať oprávnené záujmy slovenského partnera? Aj za Kukanovho pôsobenia vo funkcii chýbali pravidelné pracovné konzultácie, partnerské dialógy či povedzme verejná kontrola plnenia uzavretých medzištátnych zmlúv.

Pritom reakcia z druhej strany je skôr opačná. Maďarskí politici vôbec nezaháľajú. Sú ešte hlučnejší ako predtým. Žaloby a sťažnosti na Slovenskú republiku sú také bežné ako faktúry za telefón.

Zľahčovanie alebo úplne prehliadanie nebezpečných výrokov predstaviteľov Maďarska iba nahráva veľkomaďarským šovinistom. Preto neobstoja reči o zbytočnosti alebo kontraproduktívnosti reakcií zo strany slovenskej vlády.

Eduard Kukan určite vie, že v Maďarsku sa zvolebnieva už takmer 90 rokov a maďarská politická scéna je v permanentnej pohotovosti od prvej minúty po podpísaní Trianonskej zmluvy.

Média si pritom takéto „múdre hlavičky“ doslova pestujú. Uprednostňujú trojvetových analytikov, ľudí, ktorí nedorástli na funkcie a ich odborná spôsobilosť je pri najmenšom sporná. Bojím sa, že najmä na slovenskom ministerstve zahraničných vecí je ešte stále veľa takých ľudí, akým je Eduard Kukan. Vyrástli v časoch komunis-

tickej diplomacie a držia sa osvedčeného hesla: Ak nič neurobíš, nič nepokazíš. Som však presvedčený, že diplomatickým tichom alebo akýmsi zápečníctvom, naši diplomati slovenské národno-štátne záujmy neobhája.

JUDr. Fedor Lajda,
podpredseda Panslovanskej únie

4.

My Slováci sme mali a stále máme viac než dost' politikov, ale už menej skutočných štátnikov. Takých ľudí, ktorí vynikajú nad sivý priemer, si musíme vážiť, a to aj keď nemusíme vždy súhlasiť s ich politickou orientáciou. Slovenským štátnikom, ktorý dokázal prekonať svoj omyl a stal sa úprimným slovenským vlastencom, bol aj Vladimír Clementis. Pripomienke jeho osoby je venovaný príspevok Dr. Igora M. Toma.

Vladimír Clementis – politik, štátnik, publicista

25. máj 2010

Na Dr. Vladimíra Clementisa, jednu z popredných osobností slovenského medzivojnového a povojnového obdobia sa neprávom zabúda. Bol to intelektuál, vzdelanec, dobrý Slovák čestný človek, ktorý za svoje nekompromisné postoje nakoniec zaplatil martýrskou smrťou. Pričinením dogmatikov,, vraj súdruhov,, v Komunistickej strane akými boli maďarón Viliam Široký – a Karol Bacilek. Bol nespravodlivo obvinený ako slovenský nacionalista

a dogmatický stalinský režim ho dal odstrániť nielen z politického života, ale aj fyzicky likvidovať. JUDr. Vladimír Clementis sa narodil v roku 1902 v Tisovci, významnom kultúrno-



národnom stredisku, ktoré dalo slovenskej histórii mnohých význačných mužov. Formovalo ho rodinné intelektuálne prostredie. Po gymnaziálnych štúdiách v otcovom rodisku Skalici nastúpil na Právnickú fakultu KU v Prahe, ktorú roku 1925 úspešne absolvoval. Tu sa zapojil do činnosti ľavicových študentských organizácií. Stáva sa hlavným ideológom DAV – u / 1924 – 1935/ , ktorý redigoval.

Niekoľko rokov pracoval aj ako advokát „chudobných,, v Bratislave. V rokoch 1935 – 1938 bol poslancom za KSČ v Národnom zhromaždení. Pôvodne sa stotožňoval sa s koncepciou vládneho československého politického národa, **ktorú však postupne opustil**. Dospel k názoru, že treba riešiť slovenský problém v zmysle štátoprávnom. Ako publicista bojoval svojimi príspevkami za pokrokovú orientáciu slovenskej inteligencie a kultúry. Zameral sa, ako sociálne citiaci človek, na podporu národnoslobodzovacieho boja aj Slovenského národného povstania a vytvorenie novej sociálne i národnostne spravodlivej Česko-slovenskej republiky.

Po nástupe fašizmu Hitlerov nástup považoval za vážnu hrozbu pre republiku a celú Európu. V čase mníchovskej krízy roku 1938 týmto smerom vyvíjal aktivity vo Francúzsku a Veľkej Británii. Pred zánikom republiky sa rozhodol emigrovať. Do roku 1940 žil v Paríži, kde vstúpil aktívne do radov č.- s. vojska. Politicky odsúdil pakt Ribbentrop – Molotov a bol aj proti útoku Sovietskeho

zväzu proti Fínsku. Pre tieto postoje bol vylúčený z komunistickej strany. Počas londýnskeho exilu *vyvíjal politickú a publikačnú činnosť v Česko-slovenskom výbore pre slovanskú vzájomnosť, vo Všeslovanskom výbore a v Slovanskom semináre*. Spracoval viaceré historické témy zo slovenských národných dejín. *Napísal diela Panslavizmus kedysi a dnes, Slováci a Slovanstvo*. Jeho články, ktoré publikoval v Londýne vyšli pod názvom Odkazy z Londýna. Pracoval v redakcii rozhlasu BBC pod pseudonymom Peter Hron. Napísal rozsiahle a fundované dielo Medzi nami a Maďarmi. V ňom preukázal dokonalú znalosť problematiky vzťahov Slovákov a Maďarov, kde poukázal na aktuálnosť problematiky. Z rokovaní na Mierovej konferencii v Paríži roku 1946 podal prehľad o neserióznom prístupe maďarskej diplomacie pri plnení medzinárodných dohovorov. Poukázal aj na historickú krivdu na Slovákoch zo strany maďarských pánov a vládnucich kruhov v minulosti a revizionizmus, ktorý pretrváva v politike Maďarov dodnes.

Vrchol politickej kariéry V. Clementis dosiahol po obnovení Česko-Slovenska, roku 1945 sa stal štátnym tajomníkom na Ministerstve zahraničných vecí v Prahe. Po tragickej smrti Jana Masaryka nastúpil roku 1948 na miesto ministra zahraničných vecí. Jeho politické výsledky netrvalo dlho, spory s dogmatikmi a hlavne jeho pobyt na západe ho predurčoval, že stalinské čistky a hľadanie „triedneho nepriateľa“, ho môžu postihnúť. Najskôr bol

roku 1950 označený za buržoázneho nacionalistu, neskoršie za zradcu a agenta imperializmu.

Napriek jeho komunistickému presvedčeniu a volaniu po spravodlivosti bol dvakrát vylúčený z KSČ.

Bol neoprávnene obvinený a podrobený kritike v procese proti národne orientovanej inteligencii a „agentoch západu“.

Napriek upozorneniu priateľov, aby sa nevracal do vlasti, kde ho čaká zatknutie a perzekúcie sa vrátil už v čase, keď začínali sa pripravovať inscenované procesy proti čestným ľuďom, ktorí sa zaslúžili o oslobodenie znovu obnovenie Česko-Slovenska. Bol zatknutý a roku 1952 odsúdený na smrť a potupne popravený. Dodnes nemá vlastný hrob. Roku 1963 bol Vladimír Clementis v plnom rozsahu rehabilitovaný. Toľko strohé fakty, útržky z jeho bohatého, ale zároveň tragického života.

Mladšie i stredné pokolenia, a tiež naši Slováci v zahraničí sotva vedia o Vladimírovi Clementisovi niečo viac, než to, že bol. Ale aj jeho, umelými konštrukciami a päťdesiatymi rokmi ovplyvnená generácia vrstovníkov i mladší, by si ho mali uchovať pamäti, ako vzdelaného štátnika, obratného diplomata, pôsobivého rečníka, publicistu a intelektuála európskeho rozmeru.

Autentické sú spomienky Vladimíra Clementisa, zostavené zo súkromných listov, ktoré z nútenej emigrácie a vo väzení na Pankráci písal manželke Lýdii. Clementisova *Nedokončená kronika* vyplňa, okrem niekoľkých kníh o ňom, istú medzeru: vcelku vieme o tom primálo takého, čo by tú minulosť robilo živou, blízkou slovom, čo by bolo súčasťou nášho kultúrneho vedomia. V tejto útlej knižočke Vladimír Clementis napísal prácu „intímu“ pre seba a jeho najbližších. Ide fakticky o vyznanie lásky k rodnému domovu, k rodičom, k rodnému Tisovcu. Napísal knihu *Vzduch našich čias*, v ktorej nabádal svojich krajanov, aby „otvorili okná dokorán,, a dali zelenú novým časom, v ktorých sa aj slovenský národ presadí vo svete. Tento výnimočne vzdelaný, rozhladený, zrelý politik diplomat – Slovak *mal úprimný vzťah k národným tradíciám a bohatej histórii Slovanov a Slovákov*. Jeho pohľad bol chápaný, citlivý orientovaný na šťastnejšiu budúcnosť Slovákov, v ktorú do posledných chvíľ života veril. Vladimír Clementis mal vrelý vzťah k svojmu rodisku, rád navštevoval tisovský chotár kraj pod Hradovou a jeho priateľa baču Ondra na salaši na daxnerovskom majetku.

Zachoval sa aj príbeh jeho krajanov bratov Kuchtovcov, ktorí chceli ísť za prácou do Francúzska roku 1929. Ohlásili sa v Prahe v rodine V. Clementisa, ktorý bol v tom čase senátorom v Národnom zhromaždení za komunistickú stranu. Prenocovali v jeho rodine. Na druhý deň im pomohol vybaviť potrebné doklady a víza a oni

mohli vycestovať na zárobky. Pre tragické udalosti, ktoré ho čakali mu nemali kedy poďakovať za láskavosť, ktorú im preukázal. Ostala len spomienka na človeka s otvoreným srdcom na advokáta chudobných, ktorý bez nároku na honorár obhajoval tých najchudobnejších.

Vladimír Clementis patril k vedúcim osobnostiam pokrokového Slovenska a Česko-Slovenska medzi dvoma vojnami a po oslobodení, hoci jeho úspešná životná púť bola tragicky a nespravodlivo neprajníkmi prerušená. Občianska a stranícka rehabilitácia V. Clementisa prišla, žiaľ neskoro. Dožila sa jej jeho manželka, ktorá po celý život ostala verná jeho odkazu. „Ale, kto nazrie až na dno ľudského srdca a kto vypovie, ako sa mieša trpká radosť s hrôzou z nádeje definitívne zabitej? „A či je nádej nesmrtelná a srdce čakať neprestane?“, ako to bola napísala Zora Jesenská.

Clementisov život a tragický osud je dôvodom nielen na zamyslenie nad nespravodlivým údelom mnohých našich osobností, ktoré by nemali zapadnúť prachom zabudnutia. Clementis bol a snažil sa byť tým, čo hlásal: to nie je veru najmenšie jeho víťazstvo. Clementisov príklad je výzvou pre tých, čo žijú, i tých, čo prídu po nás.

Prof. Dr. Igor. M. Tomo, CSc, MPH,
predseda Slovenskej biologickej spoločnosti SAV

5.

K príspevku o V. Clementisovi sa vyjadril Ing. M. Tkáč. Jeho príspevok dopĺňa historickú pravdu o V. Clementisovi a je dôkazom toho, že každý človek môže mať aj svoju „temnú stránku“.

Ad Vladimír Clementis – politik, štátnik, publicista
26. máj 2010

To, čo je v príspevku Dr. Igora M. Toma o Clementisovi, je pravda. Ale stalo sa aj to, čo Dr. I. M. Tomo neuviedol. Uvádzam teda, že história vie byť vo svojich paradoxoch krutá, čo potvrdzuje aj osud V. Clementisa, ale aj ďalších účastníkov určitej vážnej udalosti v našich dejinách. Na rokovaní česko-slovenskej vlády v Prahe v polovici apríla 1947 o udelení milosti pre odsúdeného prezidenta SR Jozefa Tisa predniesol štátny tajomník zahraničných vecí Vladimír Clementis toto stanovisko: „Činy doktora Tisa, ako prezidenta, sú neospravedlňiteľné. Nesie morálnu a politickú zodpovednosť! Som presvedčený, že sa v tejto vláde nenájde muž, ktorý by zdvihol svoju ruku za milosť!“ - podľa pamätí podpredsedu vlády J. Ursínyho). Podobné zamietavé stanovisko predniesol za partizánov Viliam Žingor. Toho následne odsúdil iný súd, ale pod vedením toho istého Karla Bedrnu, ktorý v procese s Tisom radil Daxnerovi, na trest smrti a bez milosti ho popravili 18. decembra 1949. Vladimíra Clementisa popravili o tri roky neskôr, 3. decembra 1952. Tiež

bez milosti. No a už len dodatok: na deň presne trinásť rokov po poprave Jozefa Tisa, 18. apríla 1960, odišiel dobrovoľne zo sveta predseda senátu Národného súdu Igor Daxner. Týmto dodatkom naozaj nesledujem nič iné, len záujem o uchovanie historickej pravdy.

Ing. Marián Tkáč

6.

Dnes keď máme vlastný štát, nemali by sme zabúdať na tých, čo svojou aktívnou činnosťou napomohli tomu, že Slováci nielenže prežili ťažké obdobia, ale stali sa plnohodnotným európskym národom. Príspevok Dr. Igora M. Toma je venovaný uhorskému palatínovi na ktorého sa neprávom zabúda, najbohatšiemu mužovi v 17. storočí v uhorskom kráľovstve Jurajovi Turzovi.

Palatín Juraj Turzo

27. máj 2010

Juraj Turzo patril k vysokopostavenej uhorskej šľachty, bol grófom, kráľovským radcom a palatínom. Na korunačnom sneme roku 1608 uzákonili všetky dôležité výsledky Viedenského mieru. Pre evanjelikov boli významné články umožňujúce slobodu vyznania. O ich obsah sa zaslúžil Juraj Turzo svojim nekompromisným postojom ku katolíckej hierarchii. Po roku 1609 po kráľovi sa stal najvplyvnejším človekom v Uhorsku.

Po Uhorskom sneme naplnil v praxi závery o náboženskej slobode. Stalo sa to pred štyristo rokmi, keď presadil vytvorenie a osamostatnenie evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku a jej oddelenie spod právomoci katolíckych biskupov.

Z jeho iniciatívy sa zišla v Žiline roku 1610 synoda, na ktorú pozval zástupcov desiatich podunajských stolíc (po dvoch zástupcov svetských a duchovných). Synode predsedal zakladateľ samostatnej ev. a. v. cirkvi na Slovensku Juraj Turzo. Okrem neho ústrednými postavami bol budúci superintendant Eliáš Láni a farári Ján Fabrícus a Ján Ponický. Boli zvolení traja superintendanti. Autorom zákonov a prísahy superintendantov bol Eliáš Láni. Palatín J. Turzo dal v Bardejove vytláčiť synodiálne zákony a rozposlal ich úradom do desiatich stolíc. Týmto bol položený organizačný základ na vytvorenie cirkevnej správy evanjelickej augsburského vyznania cirkvi na Slovensku. Na základe synody sa evanjelická cirkev aj právne oddelila od katolíckej. Politicky to znamenalo prvé inštitucionálne uznanie slovenskosti na určitom území.

Juraj Turzo sa narodil roku 1567 na hrade Lietava v prostredí vysokej šľachty, v ktorom sa podporovala vzdelanosť a protestanská viera. Pre mladého Juraja bol dôležitý viedenský pobyt na viedenskom dvore u panovníkovho brata arcikniežaťa Ernesta. Tu sa pripravoval na diplomatickú a vojenskú kariéru. J. Turzo bol vzdelaný, ovládal okrem slovenčiny, nemčinu, latinčinu a maďarčinu, hovoril tiež po chorvátsky a grécky. Jeho rozsiahle majetky a panstvá boli v Bytči, Zvolene, Dobrej Nive a panstvá s hradom na Orave. Ako dvadsaťročný bojoval po boku arcikniežaťa s Turkami. Vrchol vojenskej kariéry dosiahol počas pätnásťročnej vojny (1593 –

1606). Zúčastnil sa bojov pri dobývaní hradov Divín, Soroška, Hajnáčka, Modrý Kameň a Filákov. Bol aj pri bojoch pod Budínom, Ostrihome, Vácove a v Belehrade. Bol najbohatším mužom Uhorska, ktorý vlastnil s Fugerovcami okrem iného zlaté bane, banky a množstvo hradov, kaštieľov a majetkov. Preto nebol závislý ani od habsburgovskej hierarchie, ktorú však z taktických dôvodov podporoval.

Bol vynikajúcim diplomatom, schopným vyjednávačom. V roku 1606 sa zaslúžil o uzavretie mieru s Turkami v ústí rieky Žitava. Pri stavovskom povstaní vedenom sedmohradským veľmožom Štefanom Bočkajom, hoci bolo podporované protestantmi bol zdržanlivý, čo mu umožnilo pozitívne ovplyvniť mierové rokovanie s povstalcami. Mierovým úsilím v nepokojnej dobe si získal na svoju stranu viacerých významných prívržencov. Uvedomoval si, že nezhody medzi katolíckou šľachtou prohabsburskej orientácie a protestantskou opozíciou môže vyvolať len stavovské nepokoje a povstania. Tieto by priniesli len utrpenie pre celú krajinu a umožnili by nájazdy Turkov na naše územia.

Napriek tomu že J. Turzo bol mimoriadne vyťažený pri plnení úloh vyplývajúcich z vysokých diplomatických, vojenských a spoločenských funkcií nezanedbával ani správcovstvo na rozsiahlych majetkoch a početných sídlach svojich panstiev. Venoval sa najmä stavebným aktivitám. Prestavoval, opravoval hradné budovy, kaštiele,

dal stavať slovenské evanjelické kostoly, zriad'oval školy, podporoval rozvoj remesiel (v Dolnom Kubíne dal postaviť dielňu na odlievanie zvonov) zakladal nové osady najmä na Orave.

Najväčšiu pozornosť venoval výstavbe jeho rezidencie v mestečku Bytča, mal šesť dcér, pre ktoré v renesančnom kaštieli dal postaviť nádherný svadobný palác, ktorý je okrasou tohto mesta dodnes. V Bytči v tom období ako palatín tvoril základy uhorskej diplomacie a politiky. Juraj Turzo bol mimoriadne rozhl'adený a vzdelaný človek, svedčí o tom aj jeho bohatá knižnica so stovkami zväzkov kníh. Bol neúnavným podporovateľom a mecénom školstva. V Bytči založil latinské evanjelické lýceum, pobádal mladých, aby si dopĺňali vzdelanie na nemeckých protestanských univerzitách.

Bol zástancom Slovákov, súhlasil najmä v náboženských otázkach so zemianskou slovenskou komunitou a obyvateľstvom. Na jeho panstvách a sídlach sa hovorilo po slovensky. Zúčastňoval sa spolu so svojou rodinou slovenských bohoslužieb a pri pobytoch mimo Bytče si zariadil slovenského evanjelického farára. Finančne podporoval nielen slovenských vzdelancov pri vydávaní ich literárnych a náboženských diel, ale zvlášť študentov, ktorí si dopĺňali vzdelanie na zahraničných univerzitách a školách. Podporoval chudobných farárov, siroty a vdovy.

Jeho príbuzný Krištof Turzo (1583 ? – 1614 ?) spišský zemepán roku 1614 zvolal do Spišského Podhradia synodu zástupcov evanjelikov z oblasti Podtisia. Zúčastnili sa jej aj zástupcovia slobodných kráľovských miest. Tu schválili cirkevnú organizáciu, skladajúcu sa z dvoch superintendencií. Tak aj na východnom Slovensku sa presadila evanjelická cirkev.

Palatín Juraj Turzo bol by vo svojich aktivitách určite úspešne pokračoval, keby ho od roku 1612 nesužovali chronické choroby na ktoré sa opakovane liečil v Rajeckých Tepliciach. Zomrel ako 49 ročný na Štedrý deň 24. decembra roku 1616.

Juraj Turzo, bol ako to spievajú po stáročia protestanti vo svojej hymne Hrad prepevný. Bol ochrancom Slovákov aj krajiny v ktorej žili a dodnes žijú. Povzniesol ju nielen po stránke hmotnej ale aj kultúrnej a vzdelanostnej. Preto po zásluže patrí do galérie najvýznamnejších osobností v histórii Slovenska.

Prof. Dr. Igor. M. Tomo, CSc, MPH,
predseda Slovenskej biologickej spoločnosti SAV

7.

Maďarský revanšizmus pokračuje vo svojom ťažení proti Trianonskej mierovej zmluve. K téma sa vyjadril J. Handžárik vo svojom príspevku.

FALOŠNÉ TRIANONSKÉ BLÚZNENIE

24. máj 2010

Veľkomaďarská šovinistická politika už deväťdesiat rokov otravuje Európu svojim falošným pokrikom a blúznením o „trianonskej krivde“ a „trianonskej traume“. Intenzita tohto blúznenia pulzuje podľa geopolitických pomerov v strednej Európe a od roka 1989 sa znova šplhá ku svojim vrcholom.

Aby sme pochopili podstatu tohto patologického konania, musíme sa vrátiť do obdobia pred I. svetovou vojnou, kedy sa polofeudálne a zaostané mnohonárodné Uhorsko i rozvinutejšie mnohonárodné Rakúsko blížili k svojmu definitívnemu rozpadu a v snahe zabrániť tomuto nezvratnému koncu vyhlásili 29.7.1914 Srbsku vojnu, ktorá napokon stála vyše 15 miliónov ľudských obetí. Vo vojne sa k Rakúsko-Uhorsku pridalo Nemecko, Turecko a Bulharsko a vytvorili blok tzv. Centrálnych mocností, proti nim sa postavili mocnosti Dohody, čiže Francúzsko, Veľká Británia, Rusko, Japonsko, Taliansko a od 2.4.1917 aj USA. Za dva roky vojny sa Centrálné mocnosti ocitli pred vojenskou porážkou a v decembri 1916

podali ponuku na uzavretie mieru. Mocnosti Dohody túto perfídnu ponuku odmietli a deklarovali svoje rozhodnutie oslobodiť vo vojne všetky národy, dovtedy utláčané Nemcami a Maďarmi. Tu treba vedieť, že v tom čase malo napríklad Rakúsko-Uhorsko 50,9 miliónov obyvateľov, ale z toho bolo iba 12,0 mil. rakúskych Nemcov (23,6%) a 10,1 mil. štatistických „Maďarov“ (19,8%), avšak až 24,9 mil. Slovanov (48,9%), ktorí boli takmer úplne vyľúčením z riadenia štátu, takže oslobodenie týchto národov bolo nielen v súlade s ich prirodzenými právami, ale bolo predovšetkým v súlade s princípmi, deklarovanými už Veľkou francúzskou revolúciou (1).

Dňa 8.1.1918 vyhlásil prezident USA a neskorší laureát Nobelovej ceny mieru Woodrow Thomas Wilson (1856-1924) známu **deklaráciu 14 bodov**, ktoré sa stali základom pre mierové zmluvy po I. svetovej vojne. Deklarácia v bode 10. expressis verbis uvádza: **zabezpečenie samostatného vývoja všetkých národov Rakúsko-Uhorska**, čo sa potom pri mierových rokovaníach aj uskutočnilo. Avšak ešte pred úplným skončením bojov a dávno pred začatím mierových rokovaní v Paríži jednotlivé národy a národnosti Rakúsko-Uhorska oficiálne deklarovali svoju nezávislosť od rozpadajúcej sa polofeudálnej ríše, napríklad Česi 28.10.1918 vyhlásením T. G. Masaryka, Slováci 30.10.1918 Martinskou deklaráciou, 29.10.1918 Chorváti a uhorskí Srbi na sneme v Záhrebe a 20.11.1918 vyhlásili uhorskí Rumuni svoje spojenie s Rumunským kráľovstvom. Dňa **26.11.1918** (čiže poldruha roka pred

Trianonskou mierovou zmluvou!) aj maďarskí politici **vyhlásili Maďarskú republiku** a zhruba v rovnakom čase vznikla aj **Rakúska republika**. Čiže celé Rakúsko-Uhorsko sa vojensky i politicky zrútilo a de facto i de iure sa r o z p a d l o ešte v roku 1918, teda dávno pred začatím parížskej mierovej konferencie.

Parížska mierová konferencia sa konala sa v roku 1919 a 1920 za účasti zástupcov 27 štátov víťaznej Dohody a usporiadala povojnovú Európu po prvý raz v histórii podľa demokratických princípov, deklarovaných v známych 14 bodoch prezidenta W. T. Wilsona do podoby tzv. versailso-washingtonského systému. Jeho hlavnými zásadami bolo likvidovanie bývalých mnohonárodných dynastických polofeudálnych ríš a uplatnenie sebaurčovacieho práva oslobodených národov v suverénnych národných štátoch, vrátane suverénnych štátov rakúskych Nemcov a štatistických Maďarov! Výsledkom zložitých rokovaní konferencie bolo podpísanie piatich mierových zmlúv na jednotlivých zámkoch v Paríži a jeho blízkom okolí, podľa ktorých sú tieto zmluvy pomenované:

1. **Versaillská mierová zmluva 28.6.1919 s Nemeckom** odňala Nemecku dobyté európske územia a zámorské kolónie
2. **Saintgermainská mierová zmluva 10.9.1919 s Rakúskom** ustanovila hranice Rakúska s Česko-Slovenskom, Poľskom, Juhosláviou a Talianskom

3. **Neuillská mierová zmluva 27.11.1919 s Bulharskom** ustanovila hranice Bulharska s Juhosláviou, Gréckom a Rumunskom
4. **Trianonská mierová zmluva 4.6.1920 s Maďarskom** potvrdila rozpad Rakúsko-Uhorska v závere roka 1918 a ustanovila hranice Maďarska s Juhosláviou, ČSR, Rumunskom a Rakúskom
5. **Sévreská mierová zmluva 10.8.1920 s Tureckom** odňala Turecku okupované územia: Egejské ostrovy, Arménsko, Sýriu a Palestínu.

Hranice nástupníckych štátov po bývalom Rakúsko-Uhorsku boli mierovými zmluvami stanovené kompromisne zhruba v prostriedku etnicky zmiešaných území, takže všetky tieto štáty zdedili relatívne početné inonárodné menšiny a s nimi aj povinnosť poskytovať im štandardné menšinové práva. V slovensko-maďarskej relácii to predstavovalo asi 500 tisíc štatistických Maďarov na Slovensku a zhruba rovnaký počet Slovákov v Maďarsku (čiže podľa údajov maďarskej štatistiky z roku 1910 to znamenalo, že na Slovensku zostalo necelých 5% štatistického stavu maďarského národa, kým v Maďarsku zostalo takmer 25% štatistického stavu slovenského národa!), ale do trianonského Maďarska sa v podobe menšín dostal aj veľký počet občanov iných nemaďarských národností, napríklad asi 900 tisíc Nemcov (2).

Tento versailsko-washingtonský systém demokratického usporiadania Európy bol v podstate znova potvrdený aj

po II. svetovej vojne Parížskou mierovou konferenciou v júli až októbri 1946 a mierovými zmluvami Spojencov s Talianskom, Rumunskom, Maďarskom, Bulharskom a Fínskom.

Ako vidno, Maďarsko nebolo ani jediné a ani prvé či posledné zo štátov, ktoré po I. svetovej vojne mierové zmluvy podpísali a aj ratifikovali. A ako nástupnícky štát bývalého Uhorska nemohlo Trianonskou zmluvou zo 4.6.1920 „stratiť“ nijaké nemaďarské územia bývalého Uhorska, pretože vzniklo po prvý raz v histórii ako maďarský etnický štát 16.11.1918, kedy už nijaké z bývalých uhorských nemaďarských území nevlastnilo.

Napriek tomu však veľkomaďarskí šovinisti reagovali na Trianonskú mierovú zmluvu od samého začiatku odmietavou ofenzívou v takpovediac troch navzájom prepojených útočných vlnách. Prvou bolo okamžité rozpútanie ľživej protitrianonskej kampane doma i v zahraničí so zámerom, aby maďarskí občania i svetoví politici uverili, že mierovou zmluvou Maďarsko bez viny stratilo obrovské „maďarské“ územia bývalej Habsburskej ríše, čím maďarský národ utrpel nepredstaviteľné škody spolu s neznesiteľným duševným otrasom – trianonskou traumou. Druhou bolo a naďalej zostáva premyslené používanie „menšinovej sekery“ (kissebségi fejsze – frekventovaná fráza z čias Horthyho fašistického režimu). Išlo o „osekávanie“ či dokonca „rozsekávanie“ susedných štátov zneužívaním maďarských štatistických menšín na ich

územiach na iredentu, a to sústavným zvyšovaním ich požiadaviek na „menšinové“ nadpráva a výsady a spolu s tým o systematickú duchovnú genocídu nemaďarských menšín v Maďarsku až po ich úplnú štatistickú likvidáciu. Treťou útočnou vlnou a konečným cieľom tejto ofenzívy však bola a dodnes zostáva revízia mierovej zmluvy, čiže znovupripojenie všetkých nemaďarských území bývalého Uhorska k Maďarsku, zreteľne formulovaná v hlavnom hesle veľkomadžarských šovinistov *Min-dent vissza!* – Všetko (nemaďarské) naspäť (k Maďarsku)! To v š e t k o znamená, že veľkomadžarskí šoviniisti chcú k etnickému Maďarsku pripojiť celé rumunské Sedmohradsko, obývané okrem Rumunov aj menšinami Sikulov, Sasov a Slovanov, srbskú Vojvodinu, obývanú okrem srbskej väčšiny aj nemeckými, slovenskými, rumunskými a maďarskými kolonistami, rakúsko-nemecký Burgenland, celé Chorvátsko – jedinú vlasť národa Chorvátov, celé Slovensko – jedinú vlasť národa Slovákov a celú Zakarpatskú Ukrajinu – jedinú vlasť národa Rusínov. Ide o územia, ktoré sú dvakrát väčšie ako etnické Maďarsko a ktoré nikdy neboli sídelnými územiami maďarského etnika. Prvý a hlavný útok smeruje samozrejme proti Slovensku, lebo každý Maďar vie, že Slovensko bolo najbohatším a najvyvinutejším územím Uhorska a že bez Slovenska nikdy nijaké Uhorsko neexistovalo a ani existovať nemôže.

Na spresnenie azda treba pripomenúť, že **trauma** je patologický duševný stav spôsobený ťažkým úrazom a **ire-**

denta je šovinistické úsilie o privtelenie území obyvatelných národnostnou menšinou k susednému štátu toho istého národa (3).

V tejto súvislosti však treba tiež pripomenúť, že na Slovensku také menšinové územia neexistujú - (až na malé navzájom izolované enklávy štatistických Maďarov) sú tu len etnicky zmiešané územia s výraznou početnou prevahou občanov autochtónnej slovenskej národnosti! Napriek tomu sa veľkomaďarským šovinistom podarilo v medzivojnovom období s pomocou Hitlera pripojiť k Maďarsku nielen etnicky zmiešané územia južného Slovenska a rumunského Sedmohradska, ale aj okupovať celú ukrajinskú Podkarpatskú Rus a srbskú Vojvodinu. Rovnako je to aj s duchovnou genocídou nemaďarských menšín. Stačí keď pripomenieme, že zo zhruba 500 tisícovej slovenskej menšiny v Maďarsku maďarská štatistika vykázala v roku 1920 už len 141 882 Slovákov, hoci v roku 1910 vykazovala ešte 128 107 Slovákov a 158 747 „Maďarov hovoriacich po slovensky“, čiže 286 854 osôb (4). V roku 1947 sa k slovenskej národnosti znova prihlásilo vyše 477 tisíc občanov Maďarska (z nich vyše 90 tisíc vyjadrilo želanie presídlieť sa na Slovensko), ale dnes štatistika v Maďarsku celkom arogantne vykazuje už len akýchsi 15 tisíc Slovákov. Tomu sa hovorí duchovná genocída a štatistická likvidácia menšiny! Porovnajme to s nenarušeným pôvodným početným stavom maďarskej štatistickej menšiny na Slovensku a potom hádam už konečne pochopíme, čo znamená 90 rokov trvajúca ab-

sencia **rovnoprávnej vzájomnosti čiže reciprocity** (5)
v slovenskej menšinovej politike!

Rovnako je to aj s ostatnými nemaďarskými územiaми bývalého Rakúsko-Uhorska, ktoré „Maďarsko stratilo“ Trianonskou mierovou zmluvou. A čo „stratili“ ostatní? Saintgermainskou mierovou zmluvou „stratilo“ Rakúsko podstatne viac. Na juhu to bolo Slovinsko s Lubljanou, Rijekou i Terstom, na severe celé Čechy, Morava, Halič, kus Poľska i Bukovina. Podľa „logiky“ veľkomaďarských šovinistov to všetko boli územia „rakúske“, aj keď z ich obyvateľov rakúsku nemčinu takmer nikto neovládal ani ako cudzí jazyk. Ba, v maďarskom chápaní, Rakúsko „stratilo“ aj celé Uhorsko (vrátane celého dnešného Maďarska), ktoré mu podľa Karlovackého mieru od roku 1699 de facto i de iure patrilo a ktorému dynasticky vládlo aj po roku 1867 až do rozpadu Habsburskej ríše. A predsa v Rakúsku nepočuť o akejsi saintgermainskej traume!

A čo tak Sévreská mierová zmluva a „straty“ Osmanskej ríše alias „Turecka“? Vyššie sme vymenovali mnohé „turecké“ územia, ktoré „stratilo“ Turecko po I. svetovej vojne. Lenže podľa duševného stavu a argumentácie dnešných veľkomaďarských šovinistov Turecku predtým „patril“ nielen celý Balkánsky polostrov, ale po bitke pri Moháči aj celé dnešné Maďarsko bolo „tureckým“ územím tureckého štátu – bolo priamou územnou súčasťou Osmanskej ríše ako jej nižší územný celok – Budínsky

vilájet! Až po bitke pri Viedni a po Karlovačkom mieri Osmanská ríša tieto (a postupne aj ďalšie) „turecké“ územia „stratila“. Podľa logiky maďarských trianonských traumatikov by si však dnešné Turecko mohlo uplatňovať nárok na všetky uvedené územia vrátane Maďarska – veď boli dokázateľne aspoň natoľko turecké, nakoľko boli územia nemaďarských národov bývalého Uhorska „maďarské“.

Ostaňme však radšej pri zdravom rozume a povedzme si, ako sa tento patologický stav maďarskej politiky dá vyliečiť. Lebo, ako každé vážne duševné ochorenie, aj tento chorobný stav sa liečiť musí, ak nemá narobiť ťažké škody nielen svojmu chorému nositeľovi, ale aj jeho zdravému okoliu. Za prvoradá považujem odstrániť z dosahu psychopata nebezpečné zbrane – v tomto prípade jeho „menšinovú sekeru“. To možno uskutočniť iba bezodkladným a dôsledným uplatnením vzájomnej rovnosti čiže reciprocit menšinovej politiky medzi Slovenskom a Maďarskom, a to bez ohľadu na štatisticky vykazovaný počet tých Slovákov v Maďarsku, ktorí ešte doteraz prežili duchovnú genocídu maďarskej menšinovej politiky. Preto **etalónom menšinových práv**, reálne poskytovaných príslušníkom maďarskej štatistickej menšiny na Slovensku, odteraz môžu a musia byť len také menšinové práva, aké sa v skutočnosti poskytujú slovenskej národnostnej menšine v Maďarsku.

Nič menej, ale rozhodne nič viac! Slovenská menšinová politika už nesmie tlačiť Slovákov do postavenia druhotriednych či tret'otriednych občanov Európskej únie, ako je tomu doteraz. A do protiofenzívy musí už konečne nastúpiť aj zahraničná politika nášho (zatiaľ ešte) slobodného štátu. Lživú maďarskú „trianonskú“ kampaň musí už konečne vyvažovať našou pravdivou a objektívne obhájitelnou kampaňou.

Hra na naivného hlupáčka Európy v menšinovej politike a na spiacu Ruženku v politike zahraničnej, sladké ničnerobenie a zápečníctvo niektorých našich štátnych orgánov sa nám totiž môžu kruto vypomstiť – politickú letargiu už v minulosti neprežili aj oveľa väčšie a silnejšie štáty než je Slovensko. Je čas zobudiť sa, aby sme nepreспали to najcennejšie, čo máme – slobodu a suverenitu nášho národa a štátu!

Július Handžárik

Použitá literatúra:

1. Gurňák, Daniel: Štáty v premenách storočí, Bratislava 2006
2. Weidlein, Johann: A Magyarországi németiség küzdelme fennmaradásáért, Dokumentáció 1930-1950, Schorndorf 1958
3. Slovník cizích slov, Praha 1966

4. Slovenský náučný slovník, Praha 1932, zv. III.,
s.179
5. Slovník cudzích slov, Bratislava 1990

8.

Jednou z veľkých osobností slovenských dejín, na ktorú sa dnes tak trochu zabúda, je aj Martin Rázus. Profesor Dr. Igor. M. Tomo, CSc. ho, vo svojom príspevku, nazval hovorcom a svedomím slovenského národa.

Martin Rázus – hovorca a svedomie slovenského národa

28. máj 2010

Ak o niekom platia priliehavo tieto slová, tak je to nesporne Martin Rázus. Dobrovoľne si zvolil najťažšiu a najneschodnejšiu cestu, lebo chcel ostať verný sebe a svojmu národu. Je nepochopiteľné, že súčasná SNS sa (až na niektoré vyhlásenia v polici osemdesiatych rokov minulého storočia) dôsledne neprihlásila k tomuto Slovákovi, intelektuálovi, ktorý presadzoval slovenské záujmy, v časoch pre náš národ najťažších. Je našou povinnosťou pripomenúť si tých, čo pre ubiedených Slovákov obetovali celý život.

Martin Rázus sa narodil v roku 1888 vo Vrbici v chudobnej rodine roľníka a garbiarskeho robotníka. Základné školy vychodil v Liptovskom Mikuláši a gymnázium ukončil v Banskej Bystrici. Po štúdiu na Evanjelickom lýceu nastúpil na Evanjelickú Bohosloveckú fakultu do Bratislavy, ktorú úspešne ukončil v roku 1911. Potom po štipendijnom pobyte v Škótsku v Edinburgu využil podporu škótskej banky a podnikol

cestu po Európe. Navštívil Londýn, Paríž a niektoré mestá vo Švajčiarsku, kde získal intelektuálny rozhl'ad. Tu pochopil, že z našich chýb Slovákov, vecnej rozhádanosti, neschopnosti dohodnúť sa nie je možné viniť cudzích, ale hľadať vlastnú neschopnosť.

Ako evanjelický farár pôsobil v rokoch 1911 – 1912 ako kaplán u Samuela Zocha v Modre, kde sa zoznámil s budúcou manželkou, Zochovou dcérou, Elenou. Krátko pôsobil v Pribiline. Tvorivý rozlet dosiahol počas pôsobenia v Moravskom Lieskovom a v Brezne.

Dielo Martina Rázusa sa dá rozdeliť na pôsobenie ako evanjelického farára, v oblasti duchovnej, jeho literárnu tvorbu a politickú angažovanosť, ako predsedu Slovenskej národnej strany.

Pomerne rozsiahla je jeho básnická činnosť. Od predvojnových epických baladických zbierok, cez protivojnovoladené básne v známej básni Matka. V zbierke Hoj zem drahá ospieval autor národné oslobodenie a víťazstvo národa nad stáročnou porobou. Jeho básne sú mravne presvedčivé s hlbokým citovým nábojom. Jeho románová tvorba zachytáva najmä zmeny na slovenskej dedine v podjavorinskom a horehronskom kraji, kde pôsobil. V románe Odkaz mŕtvych zachytáva náboženské prenasledovanie evanjelikov počas rekatolizácie v 17. storočí. Vysokú umeleckú hodnotu, ale aj obľubu v širokej číta-

teľskej obci si získali romány autobiografického charakteru Maroško a Maroško študuje.

V oblasti politickej Martin Rázus, ako evanjelický farár, sa striktno držal štúrovského odkazu národného pohybu, nadväzujúc na Štúrove mravné pravidlá a obetavosť pri obhajobe národných práv Slovákov. Bol reprezentantom evanjelikov, ktorí podporovali spoločné spojenie a utvorenie autonomistického bloku, preto sa dohodol s Andrejom Hlinkom. O to ťažšie znášal sklamania a zradu evanjelickej časti inteligencie, ktorá sa pridala na stranu agrárnikov, reprezentovaných M. Hodžom a potom aj nedodržanie dohody s Hlinkom. Pri početnom zastúpení Ľudovej a národnej strany po voľbách v politickom živote skôr zažil sklamania a trpkosti, ako radosť z úspechov. Skoro desať rokov bol ako predseda Slovenskej národnej strany poslancom Národného zhromaždenia v Prahe, kde sa snažil presadzovať slovenské záujmy, ale aj vlastné ideály, ktorých splnenia sa však nedožil.

Martin Rázus spojil celý svoj život s národom v nežičlivých časoch, keď ho doslova drvila vlna šovinistickej maďarizácie na konci neslávnej éry Uhorska.

Vytvorenie Česko-Slovenska privítal, ale keď zistil, že český šovinizmus a česká snaha o nadradenosť neprináša to, čo Slováci očakávali, vystúpil neohrozene za práva slovenského národa. Nenechal bez povšimnutia ani svo-

jich evanjelických druhov, ktorí pre výhodné posty v štáte boli schopní opustiť národnú postavu a kolaborovať s vrchnosťou.

Martin Rázus poeta Bard, evanjelický farár, bol jedinečným zvestovateľom písma, rozsievateľom pravej lásky medzi ľuďmi. Pomáhal stavať chrám pravého poznania pre tých, čo ho počuli a jeho slovám tiež uverili. Oslavoval slovo Božie, právo, spravodlivosť, vernosť k národu. Jeho dielo mu pod rukami rozkvitalo.

Z honorárov za literárnu tvorbu si stihol v Banskej Bystrici postaviť rodinný dom. Zomrel v roku 1937 v najlepších rokoch, ale trpké spaľovanie po neúspechoch mu oslabovalo zdravie, strácal zrak, až oddaný do vôle Božej opustil tento svet.

Leží na evanjelickom cintoríne v Banskej Bystrici a na náhrobnom kameni má epitaf, ktorý si sám napísal:

„Horám, skalám odovzdal som svoje trudy.
aj keď zhasnem, viem, že oni hučať budú,,

Som presvedčený, že mladej generácii Slovákov ale aj priaznivcom slovensky orientovaných politických strán je potrebné predstavovať osobnosti, na pleciach ktorých stojíme, aby sme ďalej dovideli.

Prof. Dr. Igor. M. Tomo, CSc, MPH,
predseda Slovenskej biologickej spoločnosti SAV

9.

*Pätnásteho mája 2010 sa uskutočnila konferencia PanSÚ s názvom: **Slováci a ich národné bytie v Európe (Maďarizácia)**. Príspevok Júliusa Handžárika dopĺňa tému konferencie o chronologický prehľad konkrétnych maďarizačných krokov uhorskej vlády.*

**Maďarizácia,
čiže veľkovýroba maďarského štatistického národa
v Uhorsku
27. máj 2010**

V sobotu 15. mája 2010 sa v Bratislave uskutočnila konferencia Panslovanskej únie s témou **Slováci a ich národné bytie v Európe (Maďarizácia)**.

Podľa úvodných slov predsedu Panslovanskej únie JUDr. Milana Janičinu cieľom konferencie bolo zaujať postoj k národnému bytiu Slovákov s osobitným aspektom na proces maďarizácie. Pôvodne vysoké početné zastúpenie slovanských obyvateľov v Uhorsku a nízky podiel po maďarsky hovoriacich „Uhrov“ bol pre maďarské politické špičky dôvodom na spustenie procesu maďarizácie nemaďarského väčšinového obyvateľstva štátu. Programovo sa uskutočňovalo rušenie nemaďarských škôl, zavádzanie maďarčiny už do materských škôlok, rušenie nemaďarských spolkov a združení, zavádzanie vládnych

pomadžarčovacích spolkov a falšovanie štatistík i výsledkov sčítaní ľudu. Výsledkom mađarizačnej politiky štátu bol aj masaker v Černovej.

Pôvodne som mal v úmysle oboznámiť v diskusii účastníkov konferencie aj s hlavnými medzinárodnými i vnútroštátnymi udalosťami, ktoré v 19. storočí viedli rakúskeho cisára a viedenský dvor Habsburskej monarchie k ústupkom voči mađarským požiadavkám, až napokon v roku 1867 prenechali národy Uhorska nehatenej svojvôli veľkomađarských šovinistov. Tí si, vo vedomí absolútnej početnej prevahy občanov nemađarských národností v Uhorsku, hlavne však Slovanov, dali za cieľ umelo premeniť mnohonárodnostné Uhorsko na jednonárodný štát s jediným „mađarským“ štátnym národom. A tento svoj patologický zámer sa vo veľkom pokúsili aj realizovať násilnou mađarizáciou všetkých nemađarských občanov Uhorska a cielenou veľkovýrobou štatistických „Mađarov“, hlavne pri sčítaniach obyvateľstva, pri ktorých bol za Mađara štatisticky evidovaný každý občan, ktorý sa ako-tak vedel dohovoriť so sčítacími komisármi po mađarsky. Keďže som z časových dôvodov s týmto prehľadom už nemohol v diskusii na konferencii vystúpiť, ponúkam ho v stručnej heslovitej podobe čitateľom:

- **novembra 1849** cisár František Jozef I. zrušil revolučnú uhorskú ústavu z roku 1848, rozpustil uhorský snem a vládu i tradičnú župnú samosprávu a začlenil

Uhorsko znova do unitárnej monarchie a nastolil v ríši tvrdý absolutistický režim. Z Uhorska vyčlenil južné nemaďarské územia: Chovátsko, Slavónsko, Vojvodinu a Sedmohradsko, poskytol im samosprávu a s priamo ich podriadil Viedni.

- **1859** po ťažkých porážkach rakúskych vojsk v Taliansku a strate Lombardie a Benátok František Jozef I. prejavil ochotu k určitým ústupkom vo vnútornej správe monarchie.
- **21.6.1860** cisár povolil používať slovenčinu ako úradný jazyk v 23 župách vtedajšieho Uhorska.
- **20.10.1860** cisár František Jozef I. vydal **Októbrový patent**, ktorým obnovil ústavné pomery a autonómie korunných krajín monarchie.
- **21.4.1861** sa zišiel nový uhorský snem. Mal 324 poslancov, z toho iba 34 príslušníkov nemaďarských národov Uhorska a medzi tými nebol ani jediný Slováč!
- **22.8.1861** cisár znova rozpustil uhorský snem, v ktorom sa opakovali prejavy maďarského šovinizmu a separatistické maďarské snaženia a v **novembri 1861** znova zrušil aj autonómiu Uhorska a zaviedol centralizmus.
- **2.1.1863** 42 spišských mestečiek a obcí zaslalo cisárovi rekurz so sťažnosťou proti vládychtivosti Maďarov v Uhorsku a s požiadavkou zabezpečenia zákonnej slobody a rovnoprávnosti pre Slovákov.
- **22.5.1863** zhromaždenie katolíkov východného obradu v Hajdúdorogu odsúhlasilo memorandum bisku-

pom, aby sa maďarčina zaviedla do všetkých bohoslužieb. Biskupi dovolili čítať evanjelium a kázeň po maďarsky a po omši spievať maďarskú hymnu. Posvätné oficium v Ríme síce zakázalo používanie maďarského jazyka v liturgii, ale pomadžarčení či zastrašení kňazi tento zákaz väčšinou nerešpektovali.

- **2.12.1864** František Jozef I. vydal nariadenie, aby sa pri úradovaní rešpektovali jazyky nemaďarských národov Uhorska.
- **V roku 1864** podľa sčítania obyvateľstva počet židovského obyvateľstva v slovenských stoliciach vzrástol od roku 1787 z 33 000 na 103 000 osôb, čiže o 210,4%. Väčšina prisťahovalcov sa usadila vo východoslovenských stoliciach.
- **20.9.1865** cisár František Jozef I. obnovil ústavné pomery v Uhorsku. Vo voľbách do uhorského snemu zasa nebol zvolený ani jeden slovenský kandidát.
- **V decembri 1865** cisárovná nadviazala priateľstvo s manželkou grófa Júliusa Andrášiho a
- **29.1.1866** rakúsky cisársky pár navštívil Budapešť, kde ho triumfálne oslavovali!
- **17.6.1866** vo vojenskej porážke pri Hradci Králové stratila Habsburská monarchia svoje vedúce postavenie v strednej Európe a rakúsky cisár bol nútený hľadať kompromisy so stále agresívnejšími Maďarmi.
- **4.2.1867** sa uskutočnilo **rakúsko-maďarské vyrovanie**, pri ktorom cisársky dvor definitívne ustúpil požiadavkám Maďarov. Habsburská monarchia sa

pretvorila na akúsi federáciu **Rakúsko-Uhorsko**, ktorú spájala osoba panovníka a tri nadôležitejšie celostátne ministerstvá – ministerstvo financií, zahraničia a vojny. Maďari pritom dostali v Uhorsku úplne voľnú ruku na uskutočnenie svojich maďarizačných zámerov a na pretvorenie mnohonárodného Uhorska na „jednonárodný“ štát asimiláciou Nemaďarov a štatistickými machináciami vytvoreného maďarského štatistického „národa“. Maďarskí nacionalisti sa ihneď chopili tejto dlho očakávanej príležitosti a začali konať:

- **20.2.1867** bola ustanovená nová uhorská vláda Júliusa Andrášiho,
 - **12.3.1867** vláda J.Andrášiho triumfálne uvítala cisára v Budapešti a darovala mu statok a zámok v Gödöllő a
 - **8.6.1867** bol rakúsky cisár František Jozef I. v Budíne slávnostne korunovaný aj za uhorského kráľa.
- **V novembri 1867** Uhorský snem schválil „**emancipačný zákon**“ (zák.č. 17/1867), ktorým Židia dostali konečne úplné politické zrovnoprávnenie v Uhorsku. Vyvolalo to nové imigračné vlny Židov z Haliče najmä na Slovensko, z ktorých sa potom mnohí stali oporou násilnej maďarizácie.
 - **31.1.1868** podalo 21 spišských obcí petíciu na Uhorský snem s požiadavkou zabezpečenia zákonnej rovnoprávnosti Slovákov v Uhorsku, 19. marca podalo

podobnú petíciu 25 liptovských miest a obcí a neskôr aj vyše 20 obcí z Trenčianskej stolice.

- **V novembri 1868** odhlasoval Uhorský snem **nový národnostný zákon**, ktorý ustanovil, že v Uhorsku jestvuje iba jeden politický národ (maďarský!), ktorého členmi sú všetci občania Uhorska bez rozdielu etnickej príslušnosti. Maďarčina bola ustanovená ako jediný štátny jazyk Uhorska. Hoci takmer všetci nemaďarskí poslanci snemu hlasovali proti tomuto šovinistickému zákonu, cisár ho 6.decembra podpísal! Maďarizačné princípy zákona sa však začali uplatňovať už pred jeho prijatím. Napríklad:
 - **v júli 1868** košický biskup Perger nariadil používanie maďarčiny vo všetkých katolíckych kostoloch a školách v kraji,
 - **v auguste 1868** bolo v budapeštianskej štvrti Jozefov v slovenskom kostole zakázané prednášať kázne po slovensky (podľa oficiálnej maďarskej štatistiky vtedy žilo v Budapešti vyše 27 tisíc Slovákov!), atď., atď.
- **1.8.1870** Uhorský snem schválil nový zákon o úprave župného zriadenia. Išlo v ňom hlavne o administratívne rozdrobenie etnických území nemaďarských národov Uhorska. Podľa tohto zákona na územie Slovenska pripadalo celým svojím rozsahom 10 žúp, kým veľká časť slovenského územia bola začlenená do ďalších 8 prevažne maďarských žúp (o tento zákon sa opiera dnešné revizionistické maďarské „Hnutie 64 žúp“!).

- **V decembri 1870** sa konalo sčítanie ľudu v Uhorsku. Podľa neho štatistickí „Maďari“ tvorili 46,42% a nemaďarské národy a národnosti 53,58% obyvateľstva, pričom Slováci tvorili 13,75% obyvateľstva celého Uhorska.
- **Rok 1874:**
 - Uhorská vláda postupne zrušila všetky tri slovenské gymnáziá,
 - transportom 400 detí z Trenčianskej stolice sa začala akcia deportácie slovenských detí na Dolnú zem, kde boli pridelené väčšinou do kalvínskych rodín na pomadžarčenie. Akcia trvala do roku 1892 a ešte v roku 1918 sa v trianonskom Maďarsku napočítalo vyše 60 tisíc takýchto deportovaných slovenských detí.
- **20.5.1874** minister vnútra gróf J.Szapáry v návrhu volebného zákona definoval nemaďarských voličov ako „cudzíe národnosti“, čím boli autochtónni nemaďarskí občania Uhorska oficiálne degradovaní na cudzincov.
- **12.11.1874** neskorší minister vnútra Kálmán Tisza zrušil Spolok miernosti sv.Ruženca s odôvodnením, že židovskí krčmári nemôžu platiť dane, lebo ich krčmy sú prázdne.
- **6.4.1875** ten istý minister Tisza zrušil Maticu slovenskú a vyhlásil na sneme, že nepozná nijaký slovenský národ.

- **V auguste 1883** založil poslanec Liberálnej strany Viktor Istóczy na pôde Uhorského snemu Celoštátnu antisemitskú stranu (Országos antiszemita párt).
- **V roku 1883** založili maďarizačný spolok FEMKE (Felvidéki magyar közművelődési egyesület), ktorého neskorším predsedom bol Béla Grünwald, člen Uhorskej akadémie vied a blízky príbuzný ministerského predsedu Kálmána Tiszu.
- **V roku 1885** založila v Budapešti uhorská vláda maďarizačný spolok MTKE (Magyarországi tót közművelődési egyesület), financovala ho zo štátneho rozpočtu a previedla naň aj majetok zrušenej Matice slovenskej.
- **11.10.1888** Generálny konvent evanjelickej cirkvi uložil dištriktu, aby sa matriky viedli po maďarsky. Išlo hlavne o svojvoľné pomadžarčovanie priezvisk nemaďarských občanov!
- **V roku 1895** uhorská vláda zriadila v Prešove Učiteľský ústav pre gréckokatolíckych občanov ukrajinskej národnosti. Vyučovalo sa v ňom len v maďarčine!
- **V roku 1896** uhorská vláda vyhlásila celoročné milénárne oslavy „obsadenia vlasti“ (na základe zák.čl. 2/1892 a zák.čl. 3/1893). Nariadila všeobecné zintenzívnenie maďarizácie a založila 1 000 maďarských škôl na nemaďarských územiach Uhorska.
- **Rok 1898:**

- Uhorský snem vydal zák.čl. 4/1898 o **pomad'arčení všetkých miestnych a názvov** v Uhorsku,
- začalo sa hromadné prenasledovanie národne uvedomelých Slovákov. Od roku 1898 do roku 1909 sa konalo vyše sto súdnych procesov proti piatim stovkám obžalovaných z „panslavizmu“, organizovaných podľa maďarizačnej taktiky ministerského predsedu Kálmána Tiszu: „1. finančne zničiť; 2. zapliesť do zločinu; 3. mocou zadlávit“,
- začala sa séria maďarizačných akcií v katolíckej cirkvi: veľkoplošne sa zakazovali slovenské omše a kázne v kostoloch, v seminároch (najmä v Banskej Bystrici a v Rožňave) sa vykonával nátlak na pomad'arčovanie priezvisk budúcich kňazov (napr. Gašparík na Gerlei, Horniak na Halmos, Hromada na Halmi, Kňazovický na Pap, Kuchárik na Kőrzi, Miklušič na Miklósi, Sulimanec na Szirmai, Zorvan na Kárpáti, Zuzkin na Ujvári, atď.),
- riaditeľstvo uhorských železníc vyzvalo všetkých svojich zamestnancov, aby si pomad'arčili mená a podmienilo tým aj svoju personálnu politiku,
- vedenie Spolku židovských učiteľov vyzvalo svojich členov s nemaďarskými menami, aby si ich pomad'arčili, atď., atď.
- **28.6.1900** bol arcivojvoda František Ferdinand na nátlak maďarských kruhov prinútený prisahou potvr-

dit', že sa vzdáva nárokov na rakúsko-uhorský trón. Bola to veľkomaďarská reakcia na jeho kontakty s predstaviteľmi slovanských národov ríše a na jeho ochotu pretvoriť bývalú Habsburskú monarchiu na mnohonárodný federatívny štát.

- **8.1.1902** ministerský predseda Koloman Széll začal tzv. „americkú akciu“, ktorou sa mala cez cirkevné i štátne orgány USA eliminovať činnosť katolíckych kňazov medzi slovenskými a rusínskymi krajanmi v USA so zámenkou, že sú to „maďarskí“ občania „Maďarska“ (čiže nemaďarského Uhorska!).
- **6.12.1906** sa skončil súdny proces s Andrejom Hlinkom a ďalšími obžalovanými trestami na slobode a vysokými peňažnými pokutami. Iba za roky 1905 – 1907 sa konalo 37 takých politických súdnych procesov proti 306 Slovákom, ktorých odsúdili na viac ako 24 rokov väzenia a 12 000 korún pokuty.
- **Rok 1907:**
 - Uhorský minister kultu a školstva Albert Apponyi dal na sneme **odhlasovať nové školské zákony** (zál.čl. 26 a 27/1907), ktoré mali urýchliť úplnú maďarizáciu zvyšných národných škôl v celom Uhorsku. Zákony nariaďovali, že jediným vyučovacím jazykom vo všetkých verejných i súkromných školách pre všetky predmety musí byť maďarčina!
 - **V máji 1907** českí intelektuáli Dr. Edvard Lederer, Adolf Heyduk a Karel Kálal upozornili nórskeho spisovateľa a politika Björnstjerne Björ-

nsona na duchovnú genocídu Slovákov maďarskými štátnymi orgánmi Uhorska. Björnson uverejnil ich list v Paríži, v Mníchove a v Ríme pod titulom *Maďari ako utláčatelia*, čím sa začala zahraničná kampaň na záchranu Slovákov (Edward Denis, Scotus Viator-Seton Watson, L.Eisenmann a ďalší).

- **26.5.1907** sa v Clevelande za účasti vyše 10 000 krajanov zišiel **Národný slovenský kongres**. Na obranu slovenských národných práv založil **Slovenskú ligu** a jej zvolené predsedníctvo vyhlásil za **Národnú radu**.
- **17.10.1907** začal Andrej Hlinka svoje prednáškové turné po Morave a Čechách.
- **27.10.1907** maďarskí žandári strieľali do zhromaždeného davu veriacich pred kostolom v Černovej – usmrtili 15 osôb a vyše 80 zranili. Maďarské súdy potom odsúdili 22 mužov a 16 žien z Černovej na 36 rokov a 6 mesiacov väzenia. Maďarských a maďarónskych páchatel'ov masakry však nestíhali!
- **V apríli 1910** sa konalo sčítanie ľudu v USA, na ktorom sa po prvý raz nemala evidovať národnosť sčítaných osôb, čo nahrávalo maďarskému poňatiu hungarizmu. Na kolektívny protest prisťahovalcov všetkých slovanských národností v USA, prezident Taft nariadil, aby sa u prisťahovalcov registrovala tak štátna príslušnosť, ako aj ich národnosť.

- **V júni 1910** sa v Uhorsku uskutočnilo sčítanie ľudu, ktoré po prvý raz v histórii Uhorska vykázalo nadpolovičnú štatistickú väčšinu „Maďarov“ v štáte (54,4%). Bolo to celkom absurdné štatisticky vykonštruované číslo, čo najlepšie dokazujú štatisticky vykázané prírastky jednotlivých národností štátu medzi sčítaniami ľudu Uhorska v rokoch 1840 a 1910. V porovnaní s rokom 1840 totiž sčítanie vykázalo u Rusínov prírastok iba 4,8%, u Slovákov 14,4%, ale u štatistických Maďarov 107,6%, čo je vzhľadom na známe sociálno-ekonomické pomery v Uhorsku u biologického druhu homo sapiens celkom nemysliteľný prírastok. Navyše, u etnických Maďarov, ktorí sa medzi európskymi národmi po stáročia vyznačujú najnižšou pôrodnosťou a najvyššou samovražednosťou, je takýto prírastok biologicky celkom absurdný – tu sú samy maďarské štatistiky najpresvedčivejším dôkazom o organizovanej veľkovýrobe štatistického maďarského národa! Je tiež zaujímavé, že podľa náboženstva bolo pri sčítaní na Slovensku evidovaných 140 467 Židov, z toho udalo ako hovorovú reč maďarčinu 76 300, nemčinu 58 300 a slovenčinu alebo češtinu 4 956 osôb.
- **28.6.1914** srbský študent Gavrilo Princip zastrelil v okupovanom Sarajeve, zabezpečovanom vtedy maďarskými žandármi, sympatizanta austroslavizmu a federalizácie Rakúsko-Uhorska arcivojvodu Františka Ferdinanda a jeho manželku. Bol to dlho očakávaný a vítaný podnet pre rakúskych stúpcov nemeckého

„Drang nach Osten“ a veľkomadžarských expanzionistov a tak

- **28.7.1914** Rakúsko-Uhorsko vyhlásilo Srbsku vojnu. To bol začiatok I.svetovej vojny, ktorá napokon stála 15 miliónov ľudských životov.

Vojna sa skončila porážkou Centrálnych mocností a definitívnym rozpadom mnohonárodnej Habsburskej ríše. Zo znenia povojnových mierových zmlúv sa dalo predpokladať, že sa skončí aj duchovná genocída neslovanských národov a štatistická veľkovýroba „maďarského“ štatistického národa v strednej Európe, opak sa však stal pravdou. Hoci všetky nástupnícke štáty Habsburskej ríše – Rakúsko, Československo, Rumunsko i Juhoslávia – rešpektovali a naďalej dodržiavali (a dodnes dodržiavajú) svoje záväzky z mierových zmlúv voči národnostným menšinám na svojich územiach, Maďarsko ako jediný nástupnícky štát ich od samého začiatku sabotovalo a dodnes sabotuje. Po zaniknutom Uhorsku aj v nástupníckom Maďarsku duchovná genocída menšín a organizovaná veľkovýroba štatistického maďarského národa pokračuje nepretržite, začínajúc fašistickým režimom M.Horthyho, cez komunistický režim M.Rákosiho a jeho nástupcov (posledná menšinová škola so slovenským vyučovacím jazykom bola v Maďarsku v rámci „proletárskeho internacionalizmu“ zlikvidovaná v roku 1960!) až do dnešných dní, ba dnes sa dokonca znova stupňuje. Sú o tom mnohé svedectvá občanov Maďarska, napríklad Dr. Johanna Weidleina či menšinových ombudsmanov. A

tak sa z vyše milónovej nemeckej a slovenskej menšiny v Maďarsku za historicky krátky čas po druhej svetovej vojne stal ďalší milión štatistických Maďarov – len pre zaujímavosť, aj nemecký mládenec Purtzelt sa zmenil na pravého Maďara a výborného futbalistu Puskása – také sú mechanizmy duchovnej genocídy Nemaďarov a veľkovýroby štatistických Maďarov až dodnes. Vedia o tom veľmi dobre všetci obyvatelia strednej Európy, len poslanci Rady Európy a menšinoví komisári OBSE si to akosi ani doteraz nestačili všimnúť!

Július Handžárik

Pramene a literatúra:

1. Bánffy B.: A magyar nemzetiségi politika, Budapest 1902
2. Björnson B.: Maďarské panstvo, Maďarské barbarstvo, ... , Bratislava 1998
3. Bokes F.: Pokusy o slovensko-maďarské vyrovnanie, Martin 1868
4. Ďurica, M.: Dejiny Slovenska a Slovákov ..., Bratislava 2003
5. Grünwald B.: Régi Magyarország. A Felvidék, Budapest 1878
6. Ivanka M.: Slováci a Maďari, Bratislava 1923
7. Jászi O.: A nemzeti államok kialakulása, Budapest 1912

8. Kálal K.: Die Unterdrückung der Slowaken durch die Magyaren, Praha 1903, Bratislava 2009
9. Kristóffy J.: Magyarország kálváriája, Budapest 1921
10. Niederle L.: Národopisná mapa uherských Slováku, Praha 1903
11. Pesty F.: Magyarország helynevei, Budapest 1888
12. Seton-Watson W.R.: Národnostní otázka v Uhrách, Brno 1913
13. Svetň J.: Príspevky k otázke štatistickej maďarizácie, Bratislava 1942
14. Vámbéry H.: A magyarság keletkezése és gyarapodása, Budapest 1895
15. Varsik B.: Národopisná hranica slovensko-maďarská ..., Bratislava 1940
16. Zlatá kniha Slovenska, Bratislava 1929
17. Weidlein J.: Geschichte der Ungarndeutschen in Dokumenten 1930-1950, Schörndorf 1958, resp. A Magyarországi németiség küzdelme fennmaradásáért, Dokumentáció 1930-1950, Heidelberg 1996.

10.

*Slovo je veľmi mocný nástroj, ktorý dokáže byť aj zbraňou. Panslovanská únia, si výraz **slovo** preto, nie náhodou, zvolila ako súčasť svojho loga. Už dlhší čas však možno u nás pozorovať významový posun obsahu niektorých pojmov. Pojem **legislatíva** sa nesprávne, avšak celkom bežne, používa vo význame **právny poriadok**, či **právna úprava** a namiesto správneho a veľmi presného významu pojmu **šovinizmus** sa už dlhší čas používa pojem **nacionalizmus**. O skutočnom význame pojmu nacionalizmus je príspevok Dr. Vladimíra Šottera.*

Nacionalizmus - jav pozitívny
(príspevok do Stálej konferencie Panslovanskej únie)
6. máj 2010

„Je žalostné, pokiaľ si niekto myslí, že keď som dobrým vlastencom, tak sa musím stať odporcom ostatných.“
Voltaire

Súčasnú predstavu o nacionalizme v civilizovanom svete sa radikálne odlišujú od tých, ktorými nás krmia „slovenské“ médiá a „slovenskí“ politici, či iní odkundesí. Postačujúce je nahliadnuť do slovníka:

Nationalism

1. Oddanosť záujmom alebo kultúre národa.

2. Presvedčenie že národy budú mať prospech radšej z činnosti nezávislej, než kolektívnej, s dôrazom na národné a nie na medzinárodné ciele.
3. Túžba po národnej nezávislosti v krajine pod cudzou nadvládou

The American Heritage Dictionary of the English Language (4th ed.) © 2000 by Houghton Mifflin Company

Nationalism

1. Stav národného bytia, spätý s národom, národnej príslušnosti.
2. Základná črta, rys alebo znak typický pre každý národ.
3. Národná nezávislosť, princípy nacionalistov.

Webster's Revised Unabridged Dictionary © 1998 MICRA

Nationalism

Ideológia založená na predpoklade, individuálnej vernosti a oddanosti k národnému štátu, pred inými individuálnymi alebo skupinovými záujmami.

Encyclopaedia Britannica © 2002

Vidíme, že na základe tejto charakteristiky pojem „nacionalizmus“ má neutrálnu až pozitívnu konotáciu (oddanosť kultúre svojho národa, úsilie po národnej nezávislosti, čo je na tom zle?). Ale veď inak ani to nemôže byť. Všetky štáty národov – Francúzsko, Veľká Británia, Nemecko sú založené a vybudované na báze ideí nacionalizmu, konkrétne francúzskeho, britského, nemeckého. To isté možno povedať i o „nových národoch“ Latinskej Ameriky, Ázie i Afriky, strednej, ale aj východnej Európy.

Súčasne s tým v slovenskej spoločnosti nacionalizmus asociuje sa s extrémizmom, fašizmom, antisemitizmom i ostatnými nežiaducimi javmi.

Príčiny tohto stavu vidíme nasledovné:

- **Po prvé.** Negatívne potomstvo sa nám dostalo z budovania komunistickej epochy.
- **Po druhé.** Negativizmus sa neustále podsúva deštruktívnou činnosťou rôznych extrémistických „vlasteneckých“ a „nacionalistických“ skupín, ktoré v sebe nachádzajú „slovenský nacionalizmus“.
- **Po tretie.** A to je to hlavné, Slovensko počas svojho historického vývoja v čase mieru až do roku 1993 nemalo svoj národný štát. Slovenský národ akoby ani neexistoval, a to treba povedať aj v dnešných dňoch má často problémy so svojim

formovaním (vlastenecký zákon, zákon o štátnom jazyku...)

Naše úsilie upevňovať myšlienku nacionalizmu nás ako normálny európsky štát zaradí do kolektívu dôstojných členov svetového spoločenstva národných štátov sveta. Pokiaľ Slováci nebudú sa chrániť a budovať nacionalizmus, rozplynú sa na historickej scéne.

Slovák dnešnej doby má byť projektantom, konštruktérom a budovateľom slovenského národa. To je úloha v značnej miere intelektuálna, pretože nacionalizmus doteraz na Slovensku zostáva najmenej chápaný systém na planéte. Legitímny národný štát, a tým Slovenska republika JE, je založený na "ľuďoch" skôr, než napríklad na: bohu, či kresťanských tradíciách, dynastiách, alebo imperiálnej nadvláde. Národné štáty už minulosťou sú orientované na budúce ciele, na rozdiel od umelých zlepcov (ZSSR, EU, federatívne štáty). Nacionalizmus bol najúspešnejší politickou silou 19. storočia, hneď po období renesancie a osvietenstva, ba dalo by sa povedať, že nevyhnutne na nich nadväzuje. Nacionalizmus vznikol z dvoch hlavných zdrojov: romantického velenia "pocitu" a "identity" ako liberálnej požiadavky na vznik legitímneho národného štátu. Preto na základe historických i súčasných javov niet dôvodov na obavy Slovákov už len pri počutí pojmu nacionalizmus, opak je pravdou, preto aj ten tlak „objektívnych“ médií a svetoobčianskych

politikov na formovanie verejnej mienky pod zosmiešňovaním, zastrašovaním a hrozbami.

Nám nie je nepriateľ príslušník iného národa, práve naopak, môže byť obohatením pre nás tak, ako my pre neho. Musí však vzniknúť spoločná požiadavka národov: Žiť v nacionalistickom poriadku a nebyť zneužívaný a využívaný, či už väčšími národmi, alebo nadnárodnými spoločenstvami. Nie je treba vykonať zásadnú reštrukturalizáciu, treba ponechať si svoje dobré stránky a zbaviť sa deštruktívnych aspektov.

Nacionalizmus je ako kultúrno-hodnotový systém oproti súčasnému trendu oveľa viac dôležitejší ako peniaze. Zaväzuje ľudí ako národ a ukazuje jasnú cestu k tomu, čo je dobré pre našu vlasť.

Lídri Slovenskej republiky sú závislí na popularite, a tak vyhýbajú sa pravde v prospech populistických vyhlásení. Výsledkom je chátrajúca spoločnosť, kde sa nedá dohodnúť na spoločnom smerovaní slovenského národa ako fundamentu Slovenskej republiky. Žiadne dôveryhodné vedenia inštitúcií neexistujú, s výnimkou finančných spoločenstiev. Ale aj tieto spoločnosti existujú tak dlho, kým majú bohatstvo, a potom sa okamžite rozpadnú a upadnú do histórie.

Nacionalistické požiadavky sú požiadavkami humanistickými, pretože v našich moderných dobách vyjadrujú

požiadavky ľudí, väčšiny populácie, ktorá je nositeľom hodnôt a kultúry viac ako peniaze. To znamená, že ekonomika a štát má slúžiť kultúrnym cieľom obyvateľov a nie naopak. Sme civilizovaní ľudia nositelia hodnôt dedičstva a nie otroci pohodlia nadnárodných oligarchov.

Nacionalizmus je myšlienka a najlepší spôsob, ako pre ľudstvo a jednotlivé národy a každú etnickú skupinu zachovať si národnú samostatnosť, tým nezávislý pohľad, alebo kritiku od ostatných.

Ľudia, ktorí sa narodili a žijú bez jasnej línie dedičstva, kultúry a jazyka sú zmietaní vo svete príliš veľa rozhodnutí. Niektoré z týchto rozhodnutí, ale aj iné vyžadujú podľa veku a skúseností, času a schopnosti myslieť kriticky. Väčšina ľudí nemá tieto schopnosti, a tak budú voliť zlé rozhodnutia, ktoré majú dlhodobé dôsledky.

Nacionalizmus umožňuje každému národu udržanie a rozvíjanie svojho vlastného vzorca pre celkový rozvoj a pestrosť civilizácie. Je treba sa urýchlene zbaviť teórie sociálneho darwinizmu, ktorý predpokladá, že najlepší ľudia v spoločnosti, sú tí, ktorí zarábajú najviac peňazí. Nacionalisti používajú hierarchiu založenú na osobných hodnotách miesto peňazí.

Nacionalisti si uvedomujú, že najlepší ľudia sú zriedka neistí a preto nepotrebujú nadmerné bohatstvo na odôvodnenie svojho postavenia v spoločnosti.

Nacionalisti majú tendenciu byť realistami, čo ide ruka v rukáve s našim humanistickým myslením. Sme si vedomí, že vojny budú ešte existovať, budú existovať i vraždy a trestné činy. Nie všetci ľudia, môžu byť rozumní. Nacionalisti si za cieľ zdravej spoločnosti ukladajú minimalizovať správania, ktoré ju oslabujú ako celok, a aby posilňovala jeho ľud.

Nacionalizmus podporuje verejnú mravnosť a za dôležitú považuje morálnu schopnosť jedincov.

Nacionalizmus uznáva vo všetkých národoch to, že každý národ je samostatný a slobodne žije podľa svojich noriem a nie noriem svetového policajta.

Nacionalisti môžu byť motivovaní viac než len sebeckým hromadením bohatstva. Dôležitejšie ako zisk je, keď ľudia konajú podľa toho, čo je správne pre spoločnosť, ich mesto, vlasť. A toto nemá osobné deštruktívne následky. Ako posledných dvadsať rokoch nám ukázalo, len jedno-ducho zarábať na živobytie a ignorovať väčšinu problémov spôsobuje ich zväčšovanie do veľkosti zhubných nádorov, keď už nepomáha ani viera v boha. Neexistuje iný spôsob, ako tento problém vyriešiť, než systémovými zmenami. Tu už končí túžba pracovať pre vlastný egoizmus, pretože jednotlivec je súčasťou kultúry svojho národa a chce žiť a pracovať zdravo, ako ekologická jednotka. Na rozdiel od vlád, ktoré istú kultúru dávajú, ale súčasne vás aj o ňu pripravujú. Vláda nesmie byť ko-

mandujúcim, ale s ľudom byť tvorcom na základe konsenzu, pretože bez konsenzu je myšlienka spoločnosti absurdná. Takto sa tvorí málo ľudí pracujúcich, zatiaľ čo iní parazitujú na spoločnosti ako celku.

Na záver by som rád zdôraznil, že používanie termínu *nacionalizmus*, *nacionalisti* má svoj slovenský ekvivalent *národovectvo*, *národnari*, *národovci*, ktorý je vhodnejší. Niektorým však slovenská verzia nevyhovuje, pretože nevyznieva tak drsne a čitateľ by ju vnímal prijateľne. A to nie všetkým vonia.

Dr. Vladimír Šotter